

Aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat

**Directie Financieel-
Economische Zaken**
Eigenaarsadvisering

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

21 november 2023

Kenmerk

FEZ-EA / 41007387

nota

Nota aanbidding Stand van RVO aan Tweede
Kamer

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature line]

Aanleiding

RVO heeft de pSG op 20 november 2023 de Stand van RVO 2023 aangeboden. Deze treft u bijgaand. De Stand is door RVO opgesteld om, net als vorig jaar, de Tweede Kamer mee te nemen in de dilemma's en knelpunten die het in de uitvoering tegenkomt. Aan u is de vraag om deze aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Geadviseerd besluit

- U kunt bijgaande Kamerbrief, zonder inhoudelijke appreciatie van de Stand van RVO, ondertekenen.
- U wordt geadviseerd de brief te versturen in de derde week van januari (zie kopje "moment van verzending")
- Het rapport is zeer lezenswaardig. Het is een helder en kernachtig stuk met concrete voorbeelden waar ondernemers en RVO tegenaan lopen. In de bijlage treft u een samenvatting van het stuk.

Kernpunten

- Evenals vorig jaar heeft RVO een Stand opgesteld. Dit gebruik komt voort uit de beweging Werk aan Uitvoering (WaU), waarin Rijksbreed gewerkt wordt aan verbetering van de uitvoering van beleid. Inmiddels hebben al veel organisaties van bijna alle departementen al één of meerdere keren dergelijke standen uitgebracht.
- RVO heeft een eigen analyse neergelegd in de Stand. Deze is inhoudelijk in lijn met de vorige. Hoofdboodschap is dat de grote hoeveelheid regelingen tot complexiteit en inefficiënties voor zowel de overheid zelf als voor ondernemers leidt. Ook werken sommige regelingen contraproductief op andere beleidsterreinen. (Zie de bijlage voor enkele voorbeelden).

- De inhoud van de Stand is dus ongefilterd door RVO opgeschreven. Wel heeft RVO een feitelijke check gedaan bij alle betrokken departementen waarvoor het werkt. Ook heeft dit stuk in de brede Bestuursraad van EZK gelegen. De reacties daarop waren positief.
- De boodschap van de noodzaak tot vereenvoudiging sluit aan bij het eerdere rapport de Staat van de Uitvoering dat begin dit jaar is uitgebracht door publieke dienstverleners gezamenlijk. Het thema vereenvoudiging wordt rijksbreed ook als één van de speerpunten gezien waar de komende jaren aan gewerkt moet worden, bijvoorbeeld via het programma WaU.
- EZK levert hiervoor input waar het gaat om tot vereenvoudiging voor ondernemers te komen. Waar mogelijk wordt ook al gekeken naar deregulering. Daarnaast is een interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) bedrijfsfinanciering waarin gekeken wordt naar verschillende knelpunten op de financieringsmarkt en of het publieke aanbod deze knelpunten doelmatig en doeltreffend aanpakt.
- RVO zet zelf ook in om bij te dragen aan vereenvoudiging. Door verbeteringen in de eigen dienstverlening en manier van werken door te voeren, maar ook in de samenwerking met opdrachtgevers. RVO roept op om zo vroeg mogelijk in het beleidsproces betrokken te worden. Op die manier kan vroegtijdig aangegeven worden welke mogelijkheden RVO kan bieden en kan het verbinding leggen met bestaande opdrachten.
- Deze vorm van "opgavegericht werken" vraagt nog wel een cultuuromslag bij beleid en politiek, waarbij minder het instrument van bijvoorbeeld een subsidie als beleidsmatig doel wordt neergezet, maar telkens naar de maatschappelijke opgave gekeken wordt om vervolgens tot passende oplossingen te komen. Ook vraagt het om vertrouwen in RVO om deze de uitwerking van de opgave mee vorm te laten geven.
- Met bijgaande Kamerbrief biedt u de Stand van RVO aan de nieuwe Tweede Kamer aan. Hierin is geen inhoudelijke appreciatie opgenomen. Wel een uitnodiging aan de Kamer om, conform de oproep van RVO, met elkaar in gesprek te gaan.

Moment van verzending

- RVO heeft gevraagd om deze Kamerbrief en de Stand van RVO na het kerstecres te versturen, zodat er door RVO actief over gecommuniceerd kan worden en de Stand niet ondergesneeuwd raakt.
- RVO heeft daarom verzocht om de Stand op 16 of 17 januari aan de Tweede Kamer aan te bieden.

Bijlage 1: Samenvatting Stand van RVO

In oktober 2022 is de eerste Stand van RVO gepubliceerd. Hierin stond de complexiteit van wetten, regels, subsidieregelingen en programma's, die versterkt wordt door het vele stapelen van nieuw beleid, centraal. Deze tweede Stand van RVO is opnieuw een knelpuntendocument dat focust op de complexiteit en het conflicteren en concurreren van regelingen en beleid. Want we zijn er nog niet: het knelt nog steeds. De praktijk is weerbarstig en veel van wat er fout gaat zit ingebakken in de ontstane verhoudingen tussen politiek, beleid en uitvoering. Hierdoor verliezen ondernemers bijvoorbeeld het overzicht en moeten zij dure bureaus inhuren om wetgeving te begrijpen en gebruik te kunnen maken van de regelingen. Het vertrouwen in de overheid neemt daardoor af. De urgentie om dit met elkaar op te lossen wordt alleen maar groter.

In deze Stand van RVO wordt deze problematiek geschetst aan de hand van ervaringen van ondernemers, die vertellen waar zij in de praktijk tegenaan lopen. Voorbeelden die genoemd worden in de stand:

Wat gaat goed?

- Mede dankzij WBSO (Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk) wordt 8,2 miljard in innovatie geïnvesteerd. 20.000 ondernemers (97% MKB) maken gebruik van deze regeling.
- Afgelopen jaar sleepten Nederlandse start-ups, begeleid door RVO, maar liefst € 142 miljoen aan subsidies en investeringen binnen bij het Europese Acceleratorprogramma. RVO ondersteunt deze ondernemers in de European Innovation Council (EIC)
- Bij Wind op Zee zal eind 2023 bijna 16% van de huidige elektriciteitsbehoefte van Nederland van windparken op zee afkomstig zijn. De doelstelling is om in 2030 21 Gigawatt geïnstalleerd vermogen te hebben, waarmee dit wordt verhoogd tot 75% (van de huidige elektriciteitsbehoefte van Nederland).
- Bij crisisregelingen TVL en TEK waren de contacten met beleidscollega's zeer nauw om tot werkbare regelingen te komen.

Maar het moet beter. RVO laat daarover ondernemers aan het woord en noemt de volgende voorbeelden:

- Brexit Adjustment Reserve: op papier een mooie regeling, maar door de hoge bewijslast, haakten ondernemers af en bleef veel geld op de plank liggen.
- Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB): overlappende regelingen
- SDE++: refurbished onderdelen voor zonnestroominstallaties komen niet in aanmerking, terwijl dit juist duurzamer is.
- Specifieke Uitkeringen (SPUKS): om te werken aan klimaatbeleid, kunnen decentrale overheden gebruik maken van verschillende SPUK's. Dit zijn echter veel, maar wel vergelijkbare regelingen. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid voor gemeenten en levert het juist extra werkdruk op.
- Conflicten landbouw, natuur en biodiversiteit: RVO heeft, samen met LNV een analyse uitgevoerd, waaruit blijkt dat 12 van de 34 landbouwregelingen mogelijk schadelijk zijn voor natuur en biodiversiteit, terwijl dit ook beleidsdoelstellingen zijn.

Vervolgens wordt toegelicht wat door RVO en partners gedaan wordt om in gesprek te zijn met ondernemers, het voor ondernemers eenvoudiger te maken, de dienstverlening te verbeteren en waar mogelijk de menselijke maat toe te passen. Maar ook om samen met beleidsmakers slimme koppelingen tussen taken en regelingen te leggen langs de transities waar RVO aan werkt op het gebied van economie, landbouw en klimaat & energie.

Ten slotte wordt in de Stand geschetst waar RVO tegenaan loopt en wat er nodig is om dit verder te brengen. Op basis daarvan doet RVO een aantal oproepen aan de politiek en beleidsmakers:

1. Vroegtijdige samenwerking bij het ontwerp van regelingen

Herontwerp de wijze waarop wetten en regelingen tot stand komen zo, dat de uitvoering structureel meedenkt en mee ontwerpt. Op die manier kan kennis en expertise over uitvoering én de behoefte van de doelgroep worden meegenomen in de ontwerpfase zoals het Beleidskompas beoogt. Ook kunnen dan, waar mogelijk, slimme koppelingen gemaakt worden met wat al bestaat, om te voorkomen dat er stapeling, concurrentie en conflicterende regelingen ontstaan. Dit alles vraagt om korte lijnen, zodat politiek, beleid en uitvoering elkaar goed begrijpen en iedereen weet wat er speelt. Wij nodigen Kamerleden van harte uit om met ons mee te kijken en laten graag zien waar ondernemers maar ook wijzelf tegenaan lopen.

2. Geef de uitvoering meer ruimte en vertrouwen en focus op de norm

De Tweede Kamer heeft haar controlerende rol, maar daarnaast hebben publieke dienstverleners ruimte nodig om – met hun eigen kennis en expertise – de uitvoering zo goed mogelijk vorm te geven en maatwerk toe te passen. Geef ons die ruimte en vertrouw op de kwaliteit die wij nastreven. Dan wordt niet alleen onze dienstverlening beter, maar ontstaat ook meer ruimte voor maatwerk. Maak wetten en regels zo, dat er ruimte voor de uitvoering ontstaat. Als de grootste groep de norm bepaalt, kan een regeling grotendeels geautomatiseerd worden uitgevoerd. Zo ontstaat ruimte bij de uitvoering voor maatwerk voor de uitzonderingen. Leg hiervoor zorgvuldig vast wat de bedoeling en motivatie is van een regeling of van beleid.

3. Houd het simpel, let op de samenhang en coördineer

Verlies bij het maken van nieuw beleid de samenhang met andere wetten, regels en regelingen niet uit het oog. En houd zicht op de doelgroep voor wie nieuw beleid bedoeld is. Er bestaan namelijk nog te veel conflicterende en concurrerende regels en regelingen vanuit verschillende ministeries naast elkaar. Betere coördinatie, betere samenwerking en het bundelen van regels is de oplossing. Programma's moeten rijksbreed opgepakt of centraal gecoördineerd worden.

4. Verminder de administratieve controledruk

Een groot deel van de complexiteit die ondernemers ervaren bestaat uit administratieve druk die vooral het gevolg is van de benodigde bewijslast. Hier moeten we vooral een nieuwe balans vinden tussen het maatschappelijk doel, de prudente omgang met publieke middelen en de administratieve lasten voor ondernemers. Als deze balans bewuster wordt opgemaakt, kunnen we meer impact maken met elkaar.